

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу
Кафедра англійської філології і філософії мови

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні інформаційні технології у перекладі

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – німецька

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень

освітньо-професійна програма Німецька мова і література, друга іноземна
мова, переклад

статус дисципліни вибіркова

Форма здобуття освіти денна

Навчальний рік 2022–2023

Семестр VIII

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання англійська

Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2022

Розробник:

Алімова Анна Юріївна, викладач кафедри англійської філології і філософії мови

Схвалено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови, протокол № __1__ від «31» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри
Гнезділова

доц. Я.В.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету германської філології, протокол № __1__ від «31» серпня 2022 р.

Голова вченої ради факультету

доц. І.П.
Мойсеєнко

1. Мета вивчення дисципліни:

Основною метою курсу є ознайомлення студентів з особливостями автоматизованого перекладу, різноманіттям його програмного забезпечення, можливостями й викликами використання комп'ютерних технологій у перекладі; формування вмінь і навичок роботи з програмним забезпеченням автоматизованого перекладу, розробки й використання тематичних та галузевих глосаріїв і пам'яті перекладів, пошуку та вибору відповідностей; розуміння етичних норм здійснення автоматизованого перекладу, стилістичних особливостей текстів, які підлягають автоматизованому перекладу, та норм терміновживання; розвиток навичок самостійної та групової перекладацької діяльності.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану): 3 кредити ЄКТС;

90 год., у тому числі:

лекції – 0 год.

семінарські заняття – 0 год.

практичні заняття – 20 год.

консультації – 0 год.

самостійна робота – 70 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

знати:

- основні положення теорії перекладу, способи та засоби перекладу;
- лексичні, граматичні та стилістичні проблеми перекладу;
- особливості перекладу офіційних документів;

вміти:

- здійснювати письмовий переклад текстів з англійської мови на українську та навпаки;
- аналізувати й оцінювати виконаний переклад та знаходити шляхи покращення його якості;
- передбачати потенційні помилки у перекладі текстів з англійської мови на українську та навпаки і вчасно їх ліквідувати;
- системно працювати з лексичними одиницями в межах певної тематики;
- приймати логічні й послідовні перекладацькі рішення;

володіти навичками:

- аналізу і синтезу інформації;
- критичного мислення та ефективного користування словниками високого рівня якості (у тому числі електронними);
- перекладу текстів різної тематики в межах вивченого матеріалу;
- роботи з комп'ютером та стандартним програмним забезпеченням.

4. Анотація навчальної дисципліни:

«Сучасні інформаційні технології у перекладі» належить до вибіркових дисциплін з перекладознавства для студентів спеціальності 035 Філологія. Вивчення дисципліни спрямоване на розширення уявлень майбутніх філологів-перекладачів про спектр перекладацької діяльності та інтеграцію новітніх технологій у процес підготовки кваліфікованих фахівців. Студенти навчаються здійснювати автоматизований переклад та користуватися різними видами сучасного програмного забезпечення у роботі з англомовними та україномовними текстами спеціалізованої тематики. Дисципліна передбачає не лише усвідомлення студентами переваг застосування комп'ютерних технологій у перекладі та їх значення у професійному середовищі, а й розвиток навичок удосконалення автоматизованого перекладу, засвоєння його норм і принципів та формування вміння здійснювати високоякісний та ефективний переклад офіційних та галузевих текстів.

5. Завдання (навчальні цілі):

Завдання навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні технології у перекладі» пов'язані з формуванням у студентів першого (бакалаврського) рівня таких компетентностей:

Загальні компетентності

- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності

- Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- Здатність до організації ділової комунікації.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми та/або методи навчання	Форми оцінювання
Код	Результат навчання		
1.1	знати загальну специфіку автоматизованого перекладу	робота на практичних заняттях	усне та письмове опитування на практичних заняттях; перевірка модульної контрольної роботи
1.2	знати основні принципи і прийоми здійснення автоматизованого перекладу	робота на практичних заняттях	усне та письмове опитування на практичних заняттях; перевірка модульної контрольної роботи
2.1	вміти знаходити необхідні ресурси для виконання поставлених завдань	самостійна робота; проблемний метод	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями

2.2	вміти здійснювати високоякісний та ефективний переклад офіційних та галузевих текстів	робота на практичних заняттях; самостійна робота; проблемний метод	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; перевірка модульної контрольної роботи
2.3	вміти використовувати найсучасніші надбання комп'ютерної науки та перекладознавства у професійній діяльності	робота на практичних заняттях; самостійна робота	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; перевірка модульної контрольної роботи
2.4	вміти розробляти й використовувати глосарії та пам'ять перекладів	робота на практичних заняттях; самостійна робота; проблемний метод	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; перевірка модульної контрольної роботи
2.5	вміти здійснювати пошук та вибір відповідностей, удосконалювати автоматизований переклад	робота на практичних заняттях; самостійна робота; проектний метод	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; оцінка усного і письмового аналізу перекладів; перевірка модульної контрольної роботи
3.1	дотримуватися офіційно-ділового стилю у перекладі та комунікації, що його супроводжує	робота на практичних заняттях; проектний метод; комунікативний метод	комплексна перевірка виконаних проєктів
4.1	мати навички опанування на достатньому рівні лексичної специфіки теми, у межах якої необхідно здійснити переклад	самостійна робота; проблемний метод; проектний метод	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями
4.2	мати навички роботи над індивідуальними та груповими проєктами, налагодження командної діяльності	робота на практичних заняттях; самостійна робота; проблемний метод; проектний метод	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; оцінка усного і письмового аналізу перекладів

7. Програмні результати навчання з дисципліни:

7.1. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації):

Результати навчання з дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)										

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.								+		+
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.			+		+	+	+		+	
ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.			+		+	+			+	+
ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.								+		+
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	+	+	+	+	+	+	+			
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	+	+			+	+				
ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.				+			+	+		
ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.	+	+		+			+			
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	+	+		+	+					
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.			+		+	+	+		+	
ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.								+		+
ПРН 22. Відтворювати у письмовій формі чіткий, послідовний текст заданого стилю і жанру зі збереженням логічної структури й смислового наповнення та володіти		+		+	+		+		+	

прийомами забезпечення якості перекладу (вичитування, критичне оцінювання, редагування, зворотній переклад); вміти тлумачити фактичну інформацію і точку зору автора мовою перекладу, перефразовуючи значення складних термінів або фраз, якщо не існує точного еквівалента у мові перекладу.										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7.2. Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни:

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	групові дискусії, інтерактивні методи, проєктні методи	усне та письмове опитування на практичних заняттях; комплексна перевірка виконаних проєктів
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	загальнонаукові методи теоретичного пізнання, проблемні методи	усне та письмове опитування на практичних заняттях; комплексна перевірка виконаних проєктів; перевірка модульної контрольної роботи
ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	проблемні методи	усне та письмове опитування на практичних заняттях; комплексна перевірка виконаних проєктів; перевірка модульної контрольної роботи
ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.	групові дискусії, інтерактивні методи, проєктні методи	комплексна перевірка виконаних проєктів
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	загальнонаукові методи теоретичного пізнання, проблемні методи	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; перевірка модульної контрольної роботи
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	загальнонаукові методи теоретичного	усне та письмове опитування на практичних заняттях; перевірка

	пізнання, проблемні методи	модульної контрольної роботи
ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	групові дискусії, інтерактивні методи, проблемні методи	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; перевірка модульної контрольної роботи
ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.	загальнонаукові методи теоретичного пізнання, проблемні методи	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; перевірка модульної контрольної роботи
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	загальнонаукові методи теоретичного пізнання, проблемні методи	аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; перевірка модульної контрольної роботи
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.	загальнонаукові методи теоретичного пізнання, проблемні методи, проєктні методи	комплексна перевірка виконаних проєктів; перевірка модульної контрольної роботи
ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.	загальнонаукові методи теоретичного пізнання, проблемні методи, групові дискусії, інтерактивні методи, проєктні методи	комплексна перевірка виконаних проєктів
ПРН 22. Відтворювати у письмовій формі чіткий, послідовний текст заданого стилю і жанру зі збереженням логічної структури й смислового наповнення та володіти прийомами забезпечення якості перекладу (вичитування, критичне оцінювання, редагування, зворотній переклад); вміти тлумачити фактичну інформацію і точку зору автора мовою перекладу, перефразовуючи значення складних термінів або фраз, якщо не існує точного еквівалента у мові перекладу.	загальнонаукові методи теоретичного пізнання, проблемні методи	усне та письмове опитування на практичних заняттях; комплексна перевірка виконаних проєктів; аналіз якості виконаних перекладів за встановленими критеріями; перевірка модульної контрольної роботи

8. Система оцінювання результатів навчання студентів.

8.1. Форми та критерії оцінювання студентів:

1. Аудиторна робота – усне опитування, письмове тестування, переклад і аналіз перекладів;
2. Самостійна робота – виконання письмових перекладів та розроблення глосаріїв;
3. Написання МКР;
4. Складання заліку.

Умови допуску до заліку:

- Виконання усіх видів робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни на семестр.
- Студент має бути таким, що не є відрахованим з Київського національного лінгвістичного університету.

Критерії оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента наведено у таблиці.

№ з/п	Види навчальної діяльності	4-х бальна шкала	Критерії оцінювання
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації; завдання виконані за інноваційним рівнем складності.
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки.
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки.
		2	Фрагментарна, неаргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки. Непідготовленість до заняття; невиконання завдань.
		0	Відсутність на занятті.
2.	Самостійна робота	5	Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань, здатність до критико-аналітичного осмислення актуальних проблем перекладу, загальна філологічна та мовна компетентність.
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання завдань для самостійної роботи за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань. Невиконання завдань.
		0	Невиконання самостійної роботи.

3.	МКР	5	90%–100% правильно виконаних завдань, повне розкриття теоретичної проблеми, аналітичний підхід до перекладу заданого тексту, 1-2 незначних помилки щодо змісту або форми.
		4	75%–89% правильно виконаних завдань, загалом правильне, але неповне розкриття теоретичної проблеми, стереотипність у виконанні перекладу тексту, 3–4 незначних помилки щодо змісту або форми.
		3	50%–74% правильно виконаних завдань, несистематизована, неаргументована, неповна відповідь на теоретичне запитання, недостатньо якісний переклад тексту, 5–6 помилок щодо змісту або форми.
		2	50% або менше правильно виконаних завдань, неправильна відповідь на теоретичне запитання, неякісний переклад тексту, 7 і більше помилок щодо змісту або форми. Невиконання завдань.
		0	Невиконання контрольної роботи або виконання контрольної роботи з порушенням правил академічної доброчесності.

Критерії оцінювання якості виконання перекладів

Переклад оцінюється згідно з основними вимогами до виконання письмового перекладу. Основні критерії оцінки якості виконання перекладів можна сформулювати у такий спосіб:

- 1) адекватність передачі фактичної інформації – перевіряється, чи правильно перекладач зрозумів зміст вихідного тексту і наскільки коректно цей зміст викладено у похідному тексті; крім того, важливою є відсутність помилок у передачі немовної інформації (цифри, графіки тощо); наявність всього фактичного матеріалу (чи не було пропусків і скорочень);
- 2) дотримання перекладачем відповідного стилю – стильові особливості та загальний тон викладення матеріалу в тексті перекладу повинен відповідати особливостям стилю тексту оригіналу;
- 3) чіткість, прозорість, недвозначність тексту перекладу, а також дотримання норм терміновживання та послідовність у виборі відповідників;
- 4) лексична та граматична правильність тексту перекладу – враховуються лексичні та граматичні помилки, зроблені у тексті перекладу.

8.2. Організація оцінювання:

1. Поточне оцінювання

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється постійно протягом семестру в 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи та невідвідування практичних занять позначаються «0».

2. Бал за самостійну і аудиторну роботу

Після опрацювання студентами навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом множення на 10. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

3. Бал за МКР

Написання модульної контрольної роботи відбувається на останньому занятті.

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Бал за модульну контрольну роботу додається до рейтингового балу за роботу протягом семестру.

Модульні контрольні роботи оцінюються за 4-бальною системою: «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

«відмінно»	– 50 балів;
«добре»	– 40 балів;
«задовільно»	– 30 балів;
«незадовільно»	– 20 балів;

невиконання МКР або порушення правил академічної доброчесності – 0 балів.

4. Залік

Відмітка про залік («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів –	A
82 – 89 балів –	B
75 – 81 бал –	C
66 – 74 бали –	D
60 – 65 бали –	E
59 балів і нижче –	FX.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано», а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано», оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання на заліку:

«зараховано» – повна, змістовна відповідь на питання заліку в адекватному мовленнєвому оформленні;

«не зараховано» – неповна, поверхнева відповідь на питання заліку (або її відсутність) зі значною кількістю мовних помилок.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять:

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин	
		Денна форма	
		Разом	у тому числі

			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1 Технології програм автоматизованого перекладу					
1.	Тема 1. Засоби та інструменти автоматизованого перекладу. Особливості інтерфейсу систем автоматизованого перекладу. Типи програмного забезпечення для автоматизованого перекладу.	12		2	10
2.	Тема 2. Процес створення глосарію та розробки пам'яті перекладів. Специфіка сегментації тексту. Точні та неточні відповідності.	12		2	10
3.	Тема 3. Хмарні технології у системах автоматизованого перекладу та їх можливості. Проєктна робота групи перекладачів.	12		2	10
4.	Тема 4. Перекладацький вибір відповідників. Редагування та форматування тексту.	8		2	6
<i>Разом годин за модулем 1</i>		<i>44</i>		<i>8</i>	<i>36</i>
Змістовий модуль 2 Порівняння різних програм автоматизованого перекладу					
1.	Тема 1. Робота з інструментами Smartcat. Переклад текстів з економічної тематики.	10		2	8
2.	Тема 2. Робота з інструментами MateCat. Переклад текстів з юридичної тематики.	10		2	8
3.	Тема 3. Робота з інструментами Wordfast Anywhere. Переклад текстів з екологічної тематики.	8		2	6
4.	Тема 4. Робота з інструментами OmegaT. Переклад текстів з медичної тематики.	8		2	6
5.	Тема 5. Робота з інструментами Trados. Переклад текстів з мистецтвознавчої тематики.	8		2	6
<i>Разом годин за модулем 2</i>		<i>44</i>		<i>10</i>	<i>34</i>
МКР		2		2	
Усього годин		90		20	70

10. Рекомендовані джерела (у тому числі Інтернет-ресурси)

Основні (базові):

- Bowker, L. (2002). *Computer-aided Translation Technology: A Practical Introduction*. University of Ottawa Press.
- Kornacki, M. (2018). *Computer-Assisted Translation (CAT) Tools in the Translator Training Process*. Peter Lang.

Quah, C. K. (2006). *Translation and Technology*. Palgrave Macmillan.

Додаткові:

Рум, А., Perekrestenko, А., & Starink, В. (Eds.). (2006). *Translation Technology and its Teaching*. Universitat Rovira i Virgili.

RWS Group (2022). *What's new in SDL Trados Studio 2022*.

Taivalkoski-Shilov, K. (2019). Ethical issues regarding machine(-assisted) translation of literary texts. *Perspectives*, 27(5), 689–703.

Welsh, S. & Prior, M. (2014). *OmegaT for CAT Beginners*. Free Software Foundation.